



Odkrycia w Gonio (Gruzja): Kancelaria rzymskiego garnizonu, tłocznia do wina i kolejne mozaiki

Podczas tegorocznych badań w rzymskim forcie Apsaros (Gonio, Gruzja) polsko-gruzińska ekspedycja pod kierunkiem Radosława Karasiewicz-Szczypiorskiego (CAŚ UW) oraz Shoty Mamuladze (Agencja Ochrony Dziedzictwa Kulturowego Adżarii) dokonała kolejnych spektakularnych odkryć. Stanowisko jest od kilku lat znane ze względu na odkrycie mozaiki podłogowej w ruinach domu dowódcy garnizonu.



Jednym z założeń tegorocznego sezonu wykopaliskowego było przeprowadzenie badań nowego zespołu architektonicznego. W jednym z jego pomieszczeń odkryto szereg glinianych kałamarzy oraz lampek oliwnych. Obecność przedmiotów służących do pisania oraz oświetlania miejsca pracy wskazuje że w pomieszczeniu znajdowała się kancelaria. To odkrycie potwierdza przypuszczenie badaczy, że budynek pełnił funkcję sztabu miejscowego garnizonu (łac. *principia*).

W ramach prac polsko-gruzińskiej ekspedycji prowadzone są także badania poza terenem twierdzy. Wykonany przez stronę polską skaning laserowy (LIDAR) okolic Apsaros ujawnił anomalie w ukształtowaniu terenu, które wskazywały na możliwą obecność pozostałości archeologicznych. Jedno z takich miejsc, po rekonesansie terenowym przeprowadzonym wiosną, zostało wytypowane do dalszych badań. Podczas wykopalisk odkryto tam dobrze zachowane pozostałości tłoczni do wina. Tłocznia została porzucona w III w. n.e., była więc użytkowana w czasach gdy w Apsaros stacjonował rzymski garnizon. Urządzenie niemal na pewno stanowiło część gospodarstwa produkującego wino na lokalne potrzeby, w tym dla rzymskiego wojska.

„Warto zwrócić uwagę, że tłocznia ma cechy konstrukcyjne typowe dla lokalnej tradycji winiarskiej ale do uszczelnienia powierzchni roboczej oraz zbiornika na moszcz wykorzystano zaprawę hydrauliczną typową dla budownictwa rzymskiego. Tłocznia jest więc świadectwem wymiany idei na pograniczu pomiędzy Imperium Rzymskim i lokalnym Królestwem Iberii” – podkreśla Karasiewicz-Szczypiorski.



Rzymski fort Apsaros jest od kilku lat znany ze względu na odkrycie mozaiki podłogowej w ruinach domu dowódcy garnizonu (*praetorium*). Kolejne sezony badań pokazały, że w sąsiednich pomieszczeniach zachowały się fragmenty co najmniej dwóch innych mozaik. Jedna z nich jest nadal odkopywana przez archeologów. W tym roku zostały także podjęte wstępne prace konserwatorskie.

„Ze względu na zły stan zachowania zdecydowano się na odcięcie części mozaiki od podłoża i przeniesienie jej do pracowni miejscowego muzeum. Operacja zakończyła się powodzeniem i dalsze prace konserwatorskie będą się odbywać poza wykopem” – opowiada kierownik badań.

W przyszłym roku przewidziane jest przeniesienie do muzeum pozostałych fragmentów wspomnianej mozaiki. Zdobiona posadzka będzie ważnym elementem przyszłej wystawy w muzeum w Gonio. Bardziej znana i lepiej zachowana pierwsza z odkrytych mozaik ma być natomiast prezentowana turystom w miejscu odkrycia, w specjalnie w tym celu wzniesionym pawilonie. Prace projektowe i przygotowawcze w ramach tego projektu już się rozpoczęły.

Kontakt z kierownikiem ekspedycji, dr. hab. Radosławem Karasiewicz-Szczypiorskim:
r.karasiewi@uw.edu.pl

Więcej o badaniach CAŚ UW w Gonio-Apsaros:
<https://pcma.uw.edu.pl/2017/12/13/gonio-apsaros/>

Opis załączonych ilustracji:

1. Pozostałości tłoczni zaraz po usunięciu ziemi i oczyszczeniu (Fot. R. Karasiewicz-Szczypiorski)
2. Ekipa polsko-gruzińska podczas wykopalisk (Fot. R. Karasiewicz-Szczypiorski)

Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego – pod jego auspicjami od ponad 60 lat prowadzone są polskie badania wykopaliskowe i prace konserwatorskie w krajach basenu Morza Śródziemnego, Afryki i Bliskiego Wschodu. Aktualnie CAŚ UW prowadzi ok. 20 projektów na stanowiskach datowanych od czasów prehistorycznych, poprzez wszystkie okresy historyczne aż po późny antyk i okres muzułmański w Egipcie, Sudanie, Tunezji, Libanie, na Cyprze, w Kuwejcie, Omanie, Armenii i Gruzji. CAŚ UW prowadzi też Stacje Badawcze w Egipcie, Sudanie i na Cyprze.

Czytaj więcej: www.pcma.uw.edu.pl/ ;

Fb: www.facebook.com/pcma.uw/ ; **Tt** https://twitter.com/PCMA_UW ; **YT** <https://www.youtube.com/c/PCMAUW/>

Kontakt: Agnieszka Szymczak agnieszka.szymczak@uw.edu.pl, Tel. kom. 502 14 00 36